



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 670/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti politickej strany Právo a spravodlivosť, Tomášikova 3/A, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 14870/2014 a sp. zn. Rvp 14871/2014, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 30 ods. 3 a 4 a čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 21 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj namietaného porušenia práv zaručených v čl. 25 písm. a), b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Humenné v konaniach vedených pod sp. zn. 18 S 1/2014 a pod sp. zn. 21 S 1/2014 a jeho uzneseniami z 2. októbra 2014 a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Sťažnosti politickej strany Právo a spravodlivosť vedené pod sp. zn. Rvp 14870/2014 a sp. zn. Rvp 14871/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 670/2014.

2. Sťažnosti politickej strany Právo a spravodlivosť o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 11. novembra 2014 doručené sťažnosti politickej strany Právo a spravodlivosť, Tomášikova 3/A, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ďalej porušenie základných práv zaručených v čl. 30 ods. 3 a 4 a čl. 31 ústavy a v čl. 21 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj porušenie práv zaručených v čl. 25 písm. a), b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 18 S 1/2014 a sp. zn. 21 S 1/2014 a jeho uzneseniami z 2. októbra 2014.

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 S 1/2014 na návrh politickej strany Robíme to pre deti – SF (ďalej len „navrhovateľka“) podaný 2. októbra 2014 napadnutým rozhodnutím č. k. 18 S 1/2014-10 z 2. októbra 2014 zrušil registráciu M. D. (ďalej len „kandidát“), ako kandidáta sťažovateľky pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva v Humennom (vyhlásené na 15. november 2014), vydanú miestnou volebnou komisiou v Humennom 30. septembra 2014 pod č. 15/2014-MVK.

Uznesením č. k. 21 S 1/2014-11 z 2. októbra 2014 okresný súd opäť na návrh navrhovateľky podaný 2. októbra 2014 zrušil registráciu kandidáta sťažovateľky aj pre voľby primátora mesta Humenné (vyhlásené na 15. november 2014) vydanú miestnou volebnou komisiou v Humennom 30. septembra 2014 pod č. 2/2/2014-MVK.

Dôvodom zrušenia oboch registrácií okresným súdom bola absencia regulárneho podpisu kandidáta na jeho vyhlásení predloženom miestnej volebnej komisii vykonávajúcej

jeho registráciu, že súhlasí so svojou kandidatúrou, a nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a že mu nie sú známe prekážky voliteľnosti [§ 16 ods. 8 a § 21 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“)].

Sťažovateľka tvrdí, že navrhovateľka v návrhoch podaných okresnému súdu uviedla, že vyhlásenia kandidáta, že súhlasí so svojou kandidatúrou a nedal súhlas na to, aby bol uvedený na inej kandidátnej listine, a že mu nie sú známe prekážky voliteľnosti, neboli v súlade s ustanovením § 16 ods. 8 v spojení s § 21 ods. 3 zákona o voľbách ním vlastnoručne podpísané.

Sťažovateľka je však presvedčená, že jej kandidát „*M. D. učinil na vyhlásení... svoj podpis v zmysle ust. § 16 ods. 8 zákona o voľbách do samosprávy obcí a to právne konformným spôsobom záručným elektronickým podpisom*“. Bližšie okolnosti tohto tvrdenia sťažovateľka neuviedla.

Keďže podľa názoru sťažovateľky postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 18 S 1/2014 a sp. zn. 21 S 1/2014 a jeho uzneseniami z 2. októbra 2014 malo dôjsť k porušeniu ňou označených článkov ústavy, ako aj k porušeniu jej základných práv zaručených ústavou, listinou a práv zaručeného paktom, sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

*«Základné právo sťažovateľa politickej strany Právo a spravodlivosť... Tomášikova 3/A... Bratislava... zúčastňovať sa na správe vecí verejných slobodnou voľbou svojich zástupcov do orgánov miestnej samosprávy (čl. 30 ods. 3 a 4 Ústavy SR), ústavný princíp tvorby a aplikácie všetkých politických práv, ktoré sa zaručujú v treťom oddieli druhej hlavy Ústavy SR (čl. 31), ústavné princípy zvrchovaného demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR), ústavný princíp seba limitácie štátnych orgánov právom (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR), ústavný princíp - tzv. legálnej licencie podľa ktorej je právne dovolené všetko, čo nie je právom zakázané (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR), ochrany pred diskrimináciou (čl. 12 ods. 2 Ústavy SR) práva garantované čl. 21 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd a právo voliť a byť volený v zmysle čl. 25 písm. a), b) a c) Medzinárodného paktu*

*o občianskych a politických právach, boli porušené postupom a rozhodnutím Okresného súdu Humenné v súdnom konaní vedenom pod sp. zn.: 18 S/1/2014-10.“ resp. „sp. zn. 21 S/1/2014-11».*

*Sťažovateľka ďalej navrhla, že „V prípade, ak je daná zákonná právomoc a príslušnosť Ústavného súdu SR, s poukazom na súladnosť s demokratickým a právnym zriadením Slovenskej republiky a tiež z dôvodu prechádzania väčšej nezákonnosti, tak potom sa sťažovateľ domáha, aby Ústavný súd SR svojim nálezhom vyslovil tiež: a) neplatnosť komunálnych volieb v meste Humenné vyhlásených na deň 15.11.2014, (nakoľko sťažovateľovi ako politickej strane bolo odopreté jej právo mať kandidáta v komunálnych voľbách a to napriek tomu, že sťažovateľom nominovaná osoba prejavila svoju vôľu spôsobom ktorý je v súlade s objektívnym právom) a b) vyslovil, že sťažovateľ má právo nominovať nového kandidáta, pričom predmetné komunálne voľby sa musia v zákonnej lehote zopakovať“.*

*Napokon sa sťažovateľka domáha, aby jej ústavný súd v oboch podaných sťažnostiach priznal „primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- EUR (slovom: desaťtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Humenné povinný sťažovateľovi zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia“.*

*Náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom si sťažovateľka uplatnila v sume 284,08 € v oboch podaných sťažnostiach.*

## **II.**

### **K spoločnému prerokovaniu vecí**

*Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerané ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).*

Podľa § 112 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zo spisov ústavného súdu vedených pod sp. zn. Rvp 14870/2014 a sp. zn. Rvp 14871/2014 vyplýva, že tieto veci spolu skutkovo súvisia, pretože predmetom oboch sťažností (totožnej) sťažovateľky je namietané porušenie tých istých základných práv podľa ústavy, listiny a paktu, ku ktorému malo dôjsť postupom toho istého okresného súdu v konaniach týkajúcich sa registrácie kandidáta sťažovateľky pre voľby do orgánov samosprávy obcí vyhlásených na 15. november 2014. Navyše, sťažnosti sú po formálnej aj obsahovej stránke takmer celkom identické.

Ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14870/2014 a sp. zn. Rvp 14871/2014 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 670/2014.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd rozhodol uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

### **III.**

#### **K obsahu podaných sťažností**

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych a vecných náležitostí návrhu na začatie konania, či už predpokladaných ústavou (čl. 127 ods. 1 ústavy), ale cez splnomocnenie (čl. 140 ústavy), aj zákonných náležitostí uvedených v § 20 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už viackrát uviedol, že povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahrádzal úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (pozri napr. III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že sťažovateľku v konaní pred ústavným súdom napriek predloženiu „Plnomocenstva“ nepovažoval za právne zastúpenú, a teda obe podané sťažnosti nespĺňajú náležitosť vyžadovanú § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. K tomuto záveru ústavný súd dospel na základe skutočnosti, že z pripojeného „Plnomocenstva“ nevyplýva, kto za sťažovateľku ako právnickú osobu splnomocnil advokáta Mgr. Karola Haťapku na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a už vôbec žiadnym spôsobom nebolo dokladované, či tak urobila na to oprávnená osoba. Ústavný súd nemohol akceptovať „Plnomocenstvo“, ktoré bolo signované nečitateľným podpisom neznámej fyzickej osoby nad textom „*Splnomocniteľ*“, s tým, že v záhlaví je označená ako „*Splnomocniteľ*“ sťažovateľka bez uvedenia osoby oprávnenej za ňu konať. V takejto situácii, keď sú sťažnosti podpísané výlučne advokátom, ktorému plnú moc udelila neznáma – neidentifikovateľná osoba, nie je preukázaná vôľa sťažovateľky podať návrh ústavnému súdu a uchádzať sa tým o ochranu, ktorú poskytuje ústavný súd v prípade namietaného porušenia základných práv. Až udelením a podpísaním splnomocnenia

za sťažovateľku konajúcou, identifikovateľnou, oprávnenou osobou by bolo bez pochybností preukázané, že sa sťažovateľka domáha ochrany vlastných práv (obdobne napr. I. ÚS 568/2014).

Odhliadnuc od uvedeného nedostatku ústavný súd sťažnosti odmietol najmä z dôvodu absencie zákonnej náležitosti spočívajúcej v riadnom odôvodnení návrhov, ako aj ich zmätočnosti.

Zmätočnosť sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 1/2014 a proti v tomto konaní vydanému rozhodnutiu spočíva v okolnosti, že sťažovateľka v texte tejto sťažnosti tvrdí, že okresný súd napadnutým uznesením č. k. 21 S 1/2014-11 z 2. októbra 2014 rozhodol tak, že „*Zrušuje registráciu kandidáta M. D..., politickej strany Právo a spravodlivosť pre voľby poslancov Mestského zastupiteľstva v Humennom, vydanú Miestnou volebnou komisiou v Humennom pod číslom 15/2014-MVK zo dňa 30. 9. 2014*“, čo však nie je pravdou, pretože okresný súd v tomto konaní rozhodoval o registrácii kandidáta pre voľby primátora mesta Humenné (registrácia vydaná pod č. 2/2/2014-MVK), a nie poslancov mestského zastupiteľstva.

Za zavádzajúce ústavný súd považoval aj v oboch sťažnostiach uvedené (tretia a štvrtá strana) toto tvrdenie: „*Z podania sťažovateľa je možné určiť obsah a osobou [správne má byť „osobu“], ktorá vyhlásenie v zmysle § 16 ods. 8 zákona o voľbách do samosprávy obcí a s poukazom na zákon o elektronickom podpise je možné právne konformným spôsobom určiť, že toto podania [správne má byť „podanie“] sťažovateľa záručným [správne má byť „zaručeným“] elektronickým podpisom učinil sťažovateľ*“, ktoré evokuje, že vyhlásenie podľa § 16 ods. 8 zákona o voľbách podala a podpísala elektronickým zaručeným podpisom sťažovateľka, avšak na inom mieste v sťažnostiach sťažovateľka tvrdí, že tak urobil jej kandidát (M. D.), ktorý je takisto v texte sťažností označovaný aj ako „sťažovateľ“ (strana 3). Napríklad aj v súvislosti s odôvodnením priznania primeraného zadosťučinenia nie je celkom jasné, kto je vlastne sťažovateľom.

Uvedené svedčí o nejednoznačnosti a neurčitosti podaných sťažností.

Ďalšou nezrovnalosťou v oboch sťažnostiach je sťažovateľkou požadovaná výška primeraného finančného zadostučinenia, keď v časti sťažnosti odôvodňujúcej jej priznanie sťažovateľka „navrhuje, aby... Ústavný súd SR s poukazom na závery, resp. rozhodnutia ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR v obdobných veciach o sťažnosti, priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- EUR..., ktorou by aspoň čiastočne zmiernil dôsledky, ktoré štát sťažovateľovi prietahmi spôsobil“, pritom na inom mieste (v závere) v oboch sťažnostiach sťažovateľka navrhuje priznať jej primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 €. Navyše, sťažovateľka nevysvetlila, aké „prietahy“ mal štát spôsobiť.

Nedostatok odôvodnenia ústavný súd videl najmä v skutočnosti, že sťažovateľka v celej svojej sťažnosti ako argument porušenia svojich základných práv zaručených ústavou, listinou a práv zaručených paktom uviedla tvrdenie, že jej kandidát „učinil na vyhlásení... svoj podpis v zmysle § 16 ods. 8 zákona o voľbách do samosprávy obcí, a to právne konformným spôsobom záručným (správne má byť „zaručeným“, pozn.) elektronickým podpisom“. Žiadne ďalšie pre rozhodovanie o ochrane základných práv relevantné skutočnosti však v sťažnostiach uvedené nie sú. Napriek tomu, že ústavný súd nepovažuje sťažovateľku v tomto konaní za právne zastúpenú, je evidentné, že sťažnosti vypracoval kvalifikovaný advokát (podpísaný na sťažnostiach), od ktorého možno spravodlivo požadovať predloženie bezchybného návrhu spôsobilého iniciovať konanie pred ústavným súdom. V tomto prípade však neboli v sťažnostiach uvedené elementárne okolnosti jediného argumentu (ani pripojené žiadne dôkazy) osvedčujúce pravdivosť uvádzanej námietky, ktorá takto ostala iba v rovine tvrdenia. Pritom podľa názoru ústavného súdu ak skutočne sťažovateľka alebo jej kandidát včas predložil miestnej volebnej komisii riadne (t. j. spĺňajúce zákonom požadované náležitosti) vyhlásenia podľa § 16 ods. 8 a § 21 ods. 3 zákona o voľbách, zabezpečenie dôkazu o tom a jeho pripojenie k sťažnosti podanej ústavnému súdu si nemohlo vyžiadať neúmerne zvýšené úsilie. Sťažovateľka sa však obmedzila iba na predloženie napadnutých rozhodnutí okresného súdu. Ústavnému súdu tak chýbal podklad pre posúdenie prijateľnosti (oboch) sťažností na ďalšie konanie, keď síce sťažovateľka tvrdí, že jej kandidát (alebo ona sama) predložil požadované doklady (vyhlásenia) v elektronickej podobe so zaručeným elektronickým

podpisom, avšak absolútne sa nezmienila o ďalších, nie menej relevantných s tým súvisiacich skutočnostiach preukazujúcich akceptovateľnosť spôsobu realizácie kandidátom (alebo priamo sťažovateľkou) zvoleného postupu, napr. komu tieto vyhlásenia boli adresované, včasnosť ich predloženia zákonom určenému subjektu, ale aj skutočnosť, či aj kandidátne listiny, ku ktorým mali byť vyhlásenia pripojené, boli predložené v elektronickej podobe a pod., ktoré by následne umožnili konkretizovať príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľky, a podľa jej presvedčenia nesprávnym postupom a rozhodnutiami okresného súdu, pretože sťažnosť smeruje proti nim.

Ústavný súd znovu pripomína, že nedostatky sťažností nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pritom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že predmetné sťažnosti v predloženej podobe neobsahujú náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce neboli k nim pripojené akceptovateľné splnomocnenia a neobsahovali relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, preto ústavný súd obe sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (bod 2 výroku).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014